

Predgovor srpskom izdanju

Ova knjiga je temeljno prerađena i izmenjena verzija eseja na francuskom jeziku koji je 2013. godine objavila izdavačka kuća La Découverte. Rasprave koje je podstakla ta prva verzija knjige navele su me da bliže objasnim o kojem to kosmopolitizmu govorim u vezi sa kretanjem migranata, o životu na granicama, o odnosima između ljudi koji se tu uspostavljaju. A govorim o običnom ili "banalnom" kosmopolitizmu, u značenju dosta bliskom "banalnom nacionalizmu" o kome u knjizi *Banalni nacionalizam* piše Majkl Bilig, polazeći od svakodnevnih praksa i malih znakova koji pokazuju da je i tu u igri pripadnost pojedinaca nekoj naciji. Obični kosmopolitizam je, pak, sačinjen od svakodnevnih aranžmana žena i muškaraca koji su neprestano u "lavirintu stranca" (izraz Alfreda Šica) i još uvek nisu uspeli da iz njega izađu, koji se nalaze u pograničnoj situaciji, teško se suočavaju sa drugim jezicima, načinima rada, mišljenjem i upravljanjem, prilagođavaju se i preobražavaju kroz taj prinudni napor. To me je navelo da dodatno opišem i interpretiram (naročito u trećem poglavlju) pogranične situacije i pograničja (*borderlands*). Na taj ćemo način možda bolje razumeti *paradoks*

zida (obrađen u drugom poglavlju), zida koji je u isti mah i imitacija i negacija granice. Kao izraz javne politike odbacivanja i zaustavljanja kretanja, zid, i to bez ičije namere, pogoduje dužem boravku i resocijalizaciji u pograničjima, a time i u jednom još više decentralizovanom svetu.

Sasvim je moguće da ljudi koji se danas raseljavaju – naročito u Evropi, i u vezi sa takozvanom "migracionom krizom" koja će pre biti kriza nacionalnih država uzrokovana transnacionalnim kretanjima – upravo doživljavaju jedno iskustvo koje je mnogo univerzalnije nego što se čini, iskustvo izvan okvira današnjih društvenih kategorija, klasa i nacionalnosti. Iako se nalaze "na margini", ovi ljudi nam omogućuju da anticipiramo naš budući život u svetu. Kad se to ima u vidu, kosmopolitizam nije monopol neke mondijalističke elite. Baš naprotiv, on je iskustvo surovosti sveta za sve žene i muškarce koje će sklonost, nužda ili prinuda, želja ili navika naterati da žive na nekoliko mesta gotovo istovremeno pa će, sve više, živeti u pokretu, to jest između dva mesta.

Sa druge strane, iskoristio sam ovo novo izdanje da ponudim objašnjenja, faktičke (uzevši u obzir evropsku krizu iz 2015) ili bibliografske (delimično ažurirane) podatke i argumente koji, kako mi se čini, nedostaju u izvornoj verziji.

Toplo zahvaljujem Remiju Tuluzu i Fransoa Gezu iz izdavačke kuće La Découverte, kao i Džonu Tompsonu iz Polity pressa, na njihovim uredničkim savetima, te Marku Abelesu, Rigasu Arvanitisu, Etjenu Balibaru, Mamadu Diufu, Mišelu Nepelu i Etjenu Tasenu za komentare i sugestije u vezi sa prethodnim verzijama ovog teksta. Zahvaljujem i Patrisiji Birman (Univerzitet države Rio de Žaneiro), Hozeu Seržiju Leite Lopesu (Federalni univerzitet Rio de Žaneira) i Brunu Kavalkantiju (Federalni univerzitet Ala-

goasa) na dočeku koji su mi priredili u Riju i Maseju između septembra i decembra 2014. godine, gde sam napisao glavninu ove verzije *Novih seoba naroda, novog kosmopolitizma*. Najzad, toplu i prijateljsku misao upućujem Etjenu Tasenu, nesrećno preminulom početkom januara 2018, čoveku koji je poslednjih godina sa mnom delio zabrinutost za sudbinu migranata u Evropi, kao i intelektualni angažman u cilju promišljanja kosmopolitizma u njegovoj savremenoj verziji.

M. A.

Pariz, januar 2018.